

AUTORS SELECCIONATS

Niklas LUHMANN, «Complexitat social i opinió pública», 1989.

Niklas Luhmann (Lüneburg, Baixa Saxònia, 1927 - Oerlinghausen, Rin del Nord-Westfàlia, 1998). Format en dret a Friburg i en sociologia amb Talcott Parsons a la Universitat Harvard, era director de la Facultat de Sociologia de la Universitat de Bielefeld (Rin del Nord-Westfàlia) l'any 1989 quan el vam convidar a Barcelona. El 1964 havia formulat la teoria de sistemes, d'enorme influència en la recerca sociològica i comunicacional. En aquest article conclou que l'evolució del concepte d'opinió pública obliga a la renúncia d'expectatives de racionalitat i d'esperances d'una revitalització de la «vida» civil republicana.

Gaye TUCHMAN, «Dona i producció literària. L'estadística biogràfica aplicada a l'estudi del bandejament de la dona en l'ofici d'escriure», 1989.

Gaye Tuchman (Passaic, Nova Jersey, 1943). Doctorada en sociologia el 1969 per la Universitat Brandeis (Massachusetts) ha treballat amb mètodes etnogràfics i històrics en el corrent del constructivisme social. El 1978 va renovar enfocaments en teoria del periodisme amb la seva tesi sobre la producció de notícies com a construcció de la realitat. Professora del Queens College de Nova York, quan era a Barcelona el 1989 ens va lliurar aquest article on diu que en arxius londinencs del segle XIX va descobrir que les dones escrivien més novel·les que els homes, però que les editorials preferien publicar llibres dels homes.

Eliséo VERÓN, «La construction sociale des événements», 1990.

Eliséo Verón (Buenos Aires, 1935-2014). Sociòleg i antropòleg

influint inicialment per l'estructuralisme de Claude Lévi-Strauss, amb qui va estudiar al Collège de France, Verón va impartir un seminari a Barcelona el 1990, convidat per la Societat Catalana de Comunicació. Aleshores era professor a la Sorbona després de liderar a Argentina recerques a l'Instituto Torcuato Di Tella, una icona de la confluència d'estructuralisme i marxisme. En aquest article del 1990 ja denunciava l'empobriment del discurs polític provocat per la «televisualització» del debat d'opinió i per l'emergència llavors incipient dels mitjans digitals.

Jan EKECRANTZ, «Construcció i recepció periodístiques: cròniques sobre la República», 1991.

Jan Ekecrantz (Estocolm, 1940-2007). Professor de periodisme a la Universitat d'Estocolm, durant la seva estada a Catalunya vam constatar coincidències de la seva línia de recerca amb les de l'escola de periodística catalana que es consolidaria a la Universitat Pompeu Fabra. El seu article publicat aquí el 1991 mostra resultats d'unes metodologies compartides que conjunten comparatística, història contemporània i anàlisi de recepció de missatges. En docència ell també era un ferm partidari com nosaltres d'encaixar bé coneixements de teoria i de pràctica com a fórmula òptima en la formació universitària de periodistes.

Siegfried J. SCHMIDT, «Més enllà de la realitat i la ficció? El destí del dualisme en l'era dels mitjans de comunicació de masses», 1991.

Siegfried J. Schmidt (Jülich, Rin del Nord-Westfàlia, 1940). Quan era professor de teoria del text a la Universitat de Siegen va publicar aquí aquest article icònic de les seves propostes en el camp de la teoria empírica de la literatura que ell conreava des de posicions del constructivisme radical que amplien axiomes de l'estètica de la recepció d'Iser i Jauss. Tracta de la dicotomia ficció/realitat que, segons treballs seus anteriors, pragmatitza la «regla F», operació cognitiva que impedeix copsar si un relat és real o fals, base del conte per a infants. Schmidt deia que televisió i publicitat causen cada cop més la *infantilització* de gent adulta.

Eugenio COSERIU, «Periodisme i història», 1992.

Eugenio Coseriu (Mihaileni, Romania, 1921 - Tübingen, Baden-Württemberg, 2002). Lingüista eminent, competent en totes les llengües romàniques, va accedir a la versió catalana *PERIODÍSTICA*,

núm. 3) de la tesi doctoral de Tobias Peucer, la primera coneguda sobre periodisme llegida a Leipzig el 1690. La glosa en aquest text, on remarca les idees següents: el periodisme és història en la sincrònia, història sincrònica, història necessàriament parcial i provisòria; el periodisme és *polihistòria*: actualitat de fets recents. També era periodista. En una conversa sobre l'evolució dels relats de fets em va dir que el *lead* ja el trobem en Homer.

Jürgen WILKE, «El desenvolupament de la premsa diària a Alemanya al segle XVII», 1992.

Jürgen Wilke (Goldap, Prússia Oriental, 1943). Periodista, catequètic a la Universitat Johannes Gutenberg de Magúncia (Renània-Palatinat), fou president de la Societat Alemanya de Periodística. Em va lliurar una còpia en alemany i en llatí de la tesi de Tobias Peucer, llegida a Leipzig el 1690 i publicada en versió catalana a *PERIODÍSTICA*, núm. 3. Wilke aplica mètodes del materialisme històric a l'estudi de l'evolució de la premsa amb tècniques estadístiques. Exposa, entre altres conclusions, que el pas del periòdic bi-anual a mensual, bisetmanal, setmanal i diari el va determinar la regularitat dels serveis de diligències.

Teun A. van DIJK, «El poder i els mitjans de comunicació», 1993.

Teun A. van Dijk (Naaldwijk, Països Baixos, 1943). Doctorat en teoria de la literatura a la Universitat d'Amsterdam, investigador en pragmàtica del text aplicada sobretot als mitjans de comunicació i a la política, l'any 1992 va impartir un curs de doctorat en els estudis de periodisme de la Universitat Pompeu Fabra, d'on després va ser professor des de 1999. És un capdavanter del corrent de recerca en anàlisi crítica del discurs, editor de revistes acadèmiques de l'especialitat i autor de llibres de referència en estructura de les notícies periodístiques, en el racisme vehiculat per la premsa i en ideologies socials implícites.

Manuel Maria CARRILHO, «O Jornalismo e o discurso da modernidade», 1994.

Manuel Maria Carrilho (Coïmbra, 1951). Quan va arribar a Barcelona l'any 1993 a pronunciar la conferència inaugural de les VI Jornades de Periodística organitzades per la SCC i la UPF, aquest doctor en filosofia era professor a la Universitat Nova de Lisboa i director de la revista *Crítica*. Temps després seria ministre

de Cultura en un govern socialista. Abans havia estat un influent directiu del Centre Europeu per a l'Estudi de l'Argumentació, que aplegava intel·lectuals que —com Meyer o Vattimo— també eren afins a la nova retòrica que el 1958 va formular Chaïm Perelman a la Universitat de Brussel·les.

Margarida M. KROHLING KUNSCH, «Políticas e sistemas de comunicação no Brasil: retrospectiva e análise contemporânea», 1995.

Margarida M. Krohling Kunsch (Domingos Martins, Brasil, 1947). Doctora en ciències de la comunicació, era catedràtica numerària de teories i processos de comunicació institucional a la Universitat de São Paulo quan va participar a les VII Jornades de Periodística, amb una ponència basada en l'article exhaustiu sobre polítiques i sistemes de comunicació a Brasil que va publicar a *PERIODÍSTICA*, núm. 8. És una mostra de la seva línia de treball amb una perspectiva històrica no freqüent en les recerques en aquesta matèria. Ha estat una activa impulsora del moviment associatiu internacional de la recerca sobre comunicació social.

Josep Maria Casasús i Guri
Catedràtic emèrit de la UPF
Membre emèrit de l'IEC
Delegat de l'IEC a la SCC